

מבוא לאמנות מודרנית: אמנות המאה העשרים

Introduction to Twentieth Century Art

0821-1528-01

תשע"ה, שיעור בחירה, 2 ש"ס

ד"ר עדי לוריא-חיון

דואר אלקטרוני: adilouria@post.tau.ac.il

שעות קבלה: לפי תיאום מראש

קורס זה הוא מבוא לאמנות המודרנית המערבית מתחילת המאה העשרים ועד שנות החמישים. אנו נתמקד בשינויים שתוו את הרעיונות והפרקטיקות של מושגי המודרניזם והאוונגרד תוך הצגה של סוגי אמנות מגוונים המסמנים את המעבר ממסורות הציור, הפיסול והאדריכלות להתפתחות אמנות המיצב, הפרפורמנס והצילום. במהלך השיעורים נתמקד באמנים, ביצירות אמנות, בזרמים ובסגנונות אמנותיים מרכזיים, וכן בטקסטים מכוננים שנכתבו על ידי אמנים אלה. לצד סקירה היסטורית שתפתח בסזאן ותמשיך עם הפוביזם, הקוביזם, הגשר, הפרש הכחול, הפוטוריזם, ההפשטה הגיאומטרית של מונדריאן ומלביץ', דאדא וסוריאליזם, ועד האקספרסיוניזם המופשט, נדון בביקורת מעמדו של האובייקט, זהות ומגדר, האדם והטבע, משבר הרוח, המשיכה לאחר, והשפעתן המכרעת של מלחמות העולם על הייצוג הפלסטי.

This course is an introduction to the consolidation of Modernist tendencies in European art from the beginning of the twentieth century to the fifties. While focusing on the various types of modernisms, we will follow a chronological route marking the major artists, movements, styles, and monuments, together with their relating manifestos and individual texts. The course will commence with Cezanne, Impressionism, Post-Impressionism, and Symbolism. From the threshold of the fin-de siècle we will explore Fauvism, Cubism, Futurism, Geometrical Abstraction, Dada and Surrealism, and Ab-Ex. While charting these developments we will survey approaches to gender, race and class identities, nature, technology and science, through visual media. The lectures aim to impart historical knowledge and to develop students' critical thinking and visual analytic skills.

דרישות הקורס: קריאה על פי הסילבוס ומבחן מסכם.
מרכיבי הציון הסופי: 100% מבחן מסכם.

סדר השיעורים וקריאות שבועיות:

1. שורשי האמנות המודרנית

- Arnason H. H., *History of Modern Art: Painting, Sculpture, Architecture, Photography*, Chapter 1: "The Origins of Modern Art, (Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2010).

2. אמנות סוף המאה ה-19: פוסט-אימפרסיוניזם וניצני האקספרסיוניזם

- Arnason H. H., *History of Modern Art: Painting, Sculpture, Architecture, Photography*, Chapter 3: "Post-Impressionism" (Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2010).
- Théodor de Wyzewa, "Wagnerian Painting," *Art in Theory 1900-1990: An Anthology of Changing Ideas*, edited by Charles Harrison and Paul Wood (Cambridge, MA: Blackwell, 1992), 17-20.

3. ארט נובו והאקספרסיוניזם

- Arnason H. H., *History of Modern Art: Painting, Sculpture, Architecture, Photography*, Chapter 3: "Post-Impressionism" (Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2010).

4. הנרי מאטיס והפוביזם

- Matisse, Henri, "Note of a Painter," in B. Herschel Chipp, *Theories of Modern Art*, (Berkeley: University of California Press, 1969), 130-137.
- Arnason, H. H., *History of Modern Art: Painting, Sculpture, Architecture, Photography*, Chapter 6: "The New Century: Experiments in Color and Form," (Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2010), 110-128.

5. אקספרסיוניזם בגרמניה: הפרש הכחול וקבוצת הגשר; וורטיציזם באנגליה

- קנדינסקי, ואסילי, על הרחני באמנות, ביחוד בציר, ירושלים, 1994, עמ' 21-25, 43-75, 93-96.

- Arnason, H. H., *History of Modern Art: Painting, Sculpture, Architecture, Photography*, Chapter 7: "Expressionism in Germany," (Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2010).
- Nolde Emil, "On Primitive Art" (1912), *Art in Theory 1900-1990: An Anthology of Changing Ideas*, edited by Charles Harrison and Paul Wood (Cambridge, MA: Blackwell, 1992), 101-102.

6. פאבלו פיקאסו וג'ורג' בראק: הקוביזם האנליטי, ההרמטי והסינתטי

- Kahnweiler, Daniel-Henri, "from The Rise of Cubism," *Art in Theory 1900-1990: An Anthology of Changing Ideas*, edited by Charles Harrison and Paul Wood (Cambridge, MA: Blackwell, 1992), 203-209.
- Apollinaire Guillaume, "The Cubists," "On the Subject in Modern Painting," "The New Painting: Art Notes," "from *The Cubist Painters*," *Art in Theory 1900-1990: An Anthology of Changing Ideas*, edited by Charles Harrison and Paul Wood (Cambridge, MA: Blackwell, 1992), 178-183.
- Arnason, H. H., *History of Modern Art: Painting, Sculpture, Architecture, Photography*, Chapter 8: "Cubism" (Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2010).

7. הפוטוריזם האיטלקי

- פיליפו מאריניטי, "המניפסט הפוטוריסטי הראשון [1909]", סטודיו, גיליון 41, פברואר 1993, עמ' 22-23; אומברטו בוצ'וני, קרלו קארה, לואיג'י רוסולו, ג'קומו באלה וג'ינו סווריני, "המניפסט של הציירים הפוטוריסטיים [1912]"; אומברטו בוצ'וני, קרלו קארה, לואיג'י רוסולו, ג'קומו באלה וג'ינו סווריני, "המניפסט הטכני של הציור הפוטוריסטי [1910]", מתוך: "הפוטוריזם: מניפסטים ותעודות", קו, גיליון 6, 1986, עמ' 43-59; אומברטו בוצ'וני, קרלו קארה, לואיג'י רוסולו, ג'קומו באלה וג'ינו סווריני, "מניפסט התערוכה לציבור [1912]"; אומברטו בוצ'וני, "המניפסט הטכני של הפיסול הפוטוריסטי [1912]", מתוך: "הפוטוריזם: מניפסטים ותעודות", קו, גיליון 6, 1986, עמ' 43-59.

8. הפשטה גיאומטרית: מלביץ' והסופרמטיזם, טאטלין והקונסטרוקטיביזם

- Mondrian, Piet, "Natural Reality and Abstract Reality," Chipp, B. Herschel, *Theories of Modern Art*, (Berkeley: University of California Press, 1969), 321-325.
- Malevich, Kasimir, "Suprematism," Chipp, B. Herschel, *Theories of Modern Art*, (Berkeley: University of California Press, 1969), 341-346.

9. הפשטה גיאומטרית: הדה סטיל ופיט מונדריאן

- Arnason H. H., *History of Modern Art: Painting, Sculpture, Architecture, Photography*, "Chapter 13: Clarity, Certainty and Order: de Stijl and the Pursuit of Geometric Abstraction" (Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2010)

10. אדריכלות מודרנית: באוהאוס; תנועות הדאדא, מרסל דושאן

- Arnason H. H., *History of Modern Art: Painting, Sculpture, Architecture, Photography*, "Chapter 12: Early Twentieth Century Architecture" (Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2010)
- Gropius Walter, "Bauhaus Manifesto and Program," online.

11. סוריאליזם והניאו זכליקייט

- "טריסטן צארא: מאניפסט דאדא – 1918", מתוך: רות עמוסי ואיריס ירון (עורכים), דאדא וסוריאליזם בצרפת: אנתולוגיה, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 1992, עמ' 94-99.

- אנדרה ברטון, המניפסטים של הסוריאליזם, תל אביב, 1986, עמ' 23-27
- "אנדרה ברטון: מתוך המאניפסט הראשון של הסוריאליזם," מתוך: רות עמוסי ואיריס ירון (עורכים), דאדא וסוריאליזם בצרפת: אנתולוגיה, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 1992, עמ' 155-157.
- "טקסטים ברטון ופיליפ סופו: ראי ללא ציפוי," מתוך: רות עמוסי ואיריס ירון (עורכים), דאדא וסוריאליזם בצרפת: אנתולוגיה, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 1992, עמ' 162-166.
- Bataille George, "from *Critical Dictionary*," *Art in Theory 1900-1990: An Anthology of Changing Ideas*, edited by Charles Harrison and Paul Wood (Cambridge, MA: Blackwell, 1992), 474-476.

12. בין שתי מלחמות עולם: אמנות ואידיאולוגיה

- Arnason H. H., *History of Modern Art: Painting, Sculpture, Architecture, Photography*, "Chapters 16 + 17: Modern Architecture Between the Wars and International Abstraction Between the Wars" (Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2010).
- Rivera Diego, "The Revolutionary Spirit in Modern Art," *Art in Theory 1900-1990: An Anthology of Changing Ideas*, edited by Charles Harrison and Paul Wood (Cambridge, MA: Blackwell, 1992), 404-407.
- Sironi Mario, "Manifesto of Mural Painting," *Art in Theory 1900-1990: An Anthology of Changing Ideas*, edited by Charles Harrison and Paul Wood (Cambridge, MA: Blackwell, 1992), 407-409.
- Schapiro Meyer, "The Social Bases of Art," *Art in Theory 1900-1990: An Anthology of Changing Ideas*, edited by Charles Harrison and Paul Wood (Cambridge, MA: Blackwell, 1992), 506-510.

13. האקספרסיוניזם המופשט

- Arnason H. H., *History of Modern Art: Painting, Sculpture, Architecture, Photography*, "Chapter 19: Abstract Expressionism and the New American Art" (Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2010)
- Rosenberg Harold, "from *The American Action Painters* (1952)," *Art in Theory 1900-1990: An Anthology of Changing Ideas*, edited by Charles Harrison and Paul Wood (Cambridge, MA: Blackwell, 1992), 581-584.

קריאה מומלצת:

Aranson H. H., *History of Modern Art: Painting, Sculpture, Architecture, Photography* (Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2010).

Altshuler Bruce, *The Avant-Garde in Exhibition: New Art in the 20th Century* (Berkeley: University of California Press, 1998).

Britt David ed., *Modern Art: Impressionism to Post-Modernism* (New York: Thames and Hudson, 1999).

Foster Hal et al., *Art Since 1900: Modernism, Antimodernism, Postmodernism*, volumes 1+2, (New York: Thames and Hudson, 2007).

Edwards Steve and Paul Wood eds., *Art of the Avant-Gardes* (New Haven, Conn., Yale University Press in association with the Open University, 2004).